

**STAREA SĂNĂTĂȚII COPIILOR DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ – INDICATOR
AL CALITĂȚII VIETII SOCIETĂȚII**

Lora MOȘANU-ȘUPAC, dr., conf. univ.

Diana COȘCODAN, dr., conf. univ.

Universitatea de Stat din Tiraspol

Abstract. Sunt prezentate date referitoare la starea sănătății copiilor din ciclul primar, gimnazial și liceal. Au fost analizate principalele maladii și dereglări funcționale care au fost înregistrate la copiii din mediul școlar.

Cuvinte cheie: Starea de sănătate, copiii, vârstă școlară, ciclul primar, gimnaziu, liceu.

Summary. Data are presented on the health of children in primary, secondary and high school. The main diseases and functional disorders in school-age children were analyzed.

Key words: Health, children, school age, primary school, gymnasium, high school.

Starea sănătății populației este un indice al dezvoltării țării care reflectă bunăstarea socio-economică a populației, dar și condițiile de trai ale ei, precum și gradul de educație adecvată despre factorii de risc și comportamente sănătoase [8].

Stările morbide sânt determinate de factori complecși, factori endogeni, inevitabili, dar și factori externi, de mediu [3], care acționează într-un sistem sinergetic, de la influența generală asupra organismului, până la maladii concrete, organice [5].

Copiii reprezintă un grup distinct în populație, prin particularitățile lor demografice, biologice de vârstă, de activitate și de sănătate sau de morbiditate. Ei reprezintă în orice teritoriu de pe glob, de la un sfert până la o treime din populația teritorială, în relație cu populația totală și situația socio-economică inclusiv politica demografică a țării ([4]. Dinamica prezenței lor în structura populației înregistrează o tendință de scădere ca pondere în țările dezvoltate. Situația nu este mai favorabilă nici în Republica Moldova [7].

Copilăria reprezintă perioada în care se formează comportamentele, obiceiurile, care vor avea o influență decisivă asupra sănătății și longevității viitorului adult. Cel mai important aspect al dezvoltării armonioase a copiilor este sănătatea, iar la bunăstarea acesteia contribuie foarte mulți factori. Factorii ce determină starea de sănătate a copiilor provin de acasă, școală și comunitate. Aceste trei medii trebuie să fie adecvate pentru a permite copilului să se dezvolte armonios și sănătos [6]. La vârstele școlare, sănătatea are situația cea mai favorabilă față de vârstele adulte și avansate dar și vulnerabilități specifice, încât sănătatea acestor vârste poate fi considerată un indicator al sănătății colectivităților, un «barometru» pentru situația de la vârstele următoare.

Studiile recente arată ca intervențiile oportune în cazul copiilor din mediile vulnerabile pot preveni pierderile ulterioare de potențial uman. Pe lângă aceasta, sănătatea are și o valoare economică intrinsecă. În primul rând, o forță de muncă sănătoasă este în stare să utilizeze cu maximă eficiență capacitățile sale profesionale și să fie mai competitivă atunci,

când concurează pentru ocuparea unor locuri de muncă accesibile. În al doilea rând, timpul individual alocat pentru muncă pe parcursul anului tinde să crească odată cu îmbunătățirea stării de sănătate a angajatului. În sfârșit, cetățenii sănătoși au o viață economică mai lungă și contribuie în mod plener la dezvoltarea economică a națiunii [1,2].

Reieșind din cele menționate, ne-am trasat ca scop studierea stării sănătății copiilor de vîrstă școlară și evidențierea celor mai frecvente maladii și dereglări funcționale în dependență de vîrsta lor.

Evaluarea indicilor care caracterizează sănătatea copiilor a fost efectuată în baza rezultatelor examenelor medicale ale copiilor ce se înscriu pentru prima dată în clasa I, ale elevilor claselor IV, VIII, X, XI, XII conform ordinului comun al Ministerului Sănătății și Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al RM nr. 01/01 din 03.01.02 „Privind asistența medico-sanitară a elevilor din instituțiile de învățămînt preuniversitar și măsurile de ameliorare”, precum și a indicilor demografici.

Rezultatele investigațiilor privind starea sănătății copiilor din ciclul primar denotă că cel mai mare număr de elevi, 61% suferă de afecțiuni ale sistemului digestiv și anume, carie dentară, ce reprezintă la copii una dintre cele mai răspândite probleme dentare. Aceasta este legat probabil de insuficiența calciului în organism la această vîrstă, de alimentația incorectă, calitatea alimentelor etc. (fig. 1).

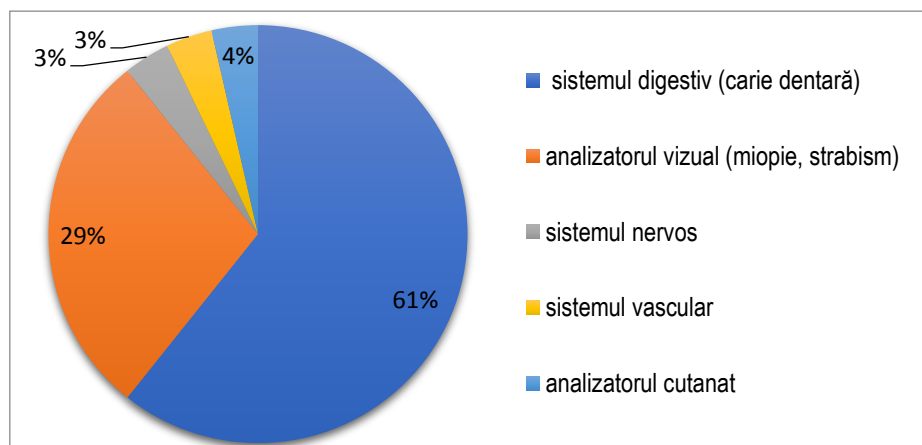

Figura 1. Afecțiunile sistemelor de organe la copiii din ciclul primar

O altă afecțiune care merită atenție este miopia, prezentă la 29,0 % din copiii investigați. Miopia este una dintre cele mai cunoscute defecte oculare și apare adesea la copii chiar de la vârste fragede. Majoritatea copiilor depistați cu asemenea afecțiune posedă o formă progresivă de miopie care se agravează în copilărie. Este cunoscut faptul, că miopia este cauzată de factori ereditari, de ne respectarea regulilor de igienă a ochilor, etc. Astfel, conchidem, că procentul înregistrat de elevi cu miopie este un număr destul de mare și acest fapt este unul îngrijorător, deoarece miopia este și cauza invalidității persoanelor tinere apte de muncă. Un număr mai mic de copii (3%) au dereglări ale sistemului nervos, (3%) cardiovascular și cutanat (4%). Dacă primele două tipuri de afecțiuni au mai mult etiologie de ordin subiectiv, atunci cele legate de sistemul cutanat sunt ca consecință a agravării stării

mediului și a produselor pe care le utilizează copiii în alimentație, unele dintre ele fiind de proveniență vegetală și animală, care au fost crescute sau cultivate, fiind influențate de factorii nocivi ai mediului.

Spre deosebire de copiii din ciclul primar, cei din ciclul gimnazial au o varietate mai sporită a dereglărilor funcționale și maladiilor. Lista lor sporește, se modifică și de rând cu cele atestate la copiii din ciclul primar mai apar și dereglări ale sistemului renal (7% - pielonefrita), ceea ce este alarmant pentru vârsta dată. Dacă afecțiunile sistemelor nervos și vascular rămân la același nivel cu cele înregistrate la copiii din ciclul primar, atunci cele ale analizatorului cutanat sunt cu o tendință ușoară în creștere. În acest caz, afecțiunile sunt pe contul alergiilor, de cele mai dese ori, sunt din cauza factorilor poluanți din aer, provocate de concentrații sporite de anumite substanțe chimice. Nu rareori apar și din cauza alimentelor cu grad sporit de conservanți sau a apei potabile consumate, provenite din diferite surse acvatice poluate.

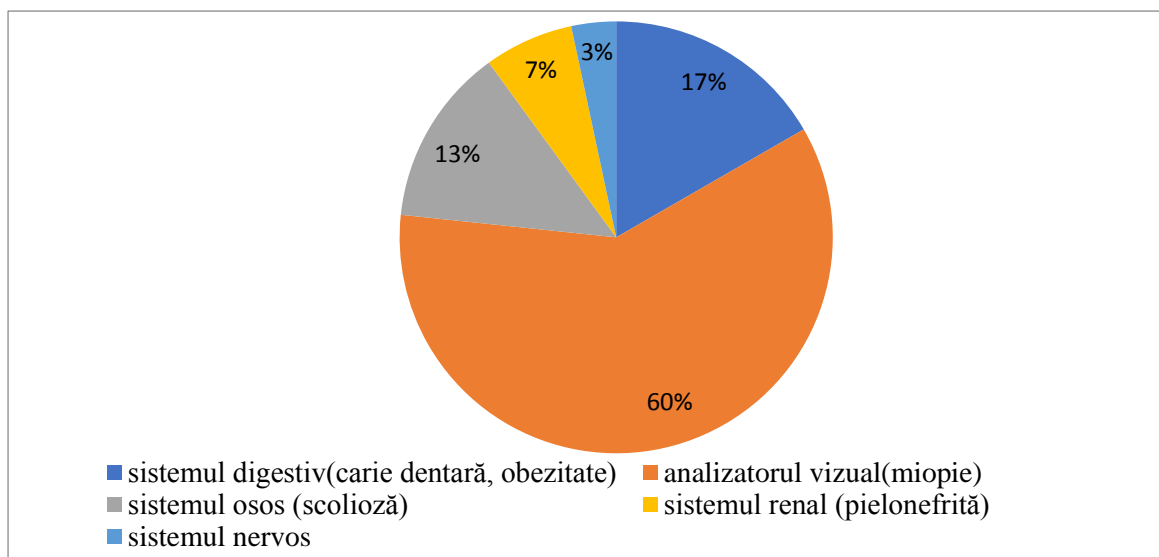

Figura 2. Afecțiunile sistemelor de organe ale organismului copiilor din ciclul gimnazial

Studiile privind starea sănătății copiilor din ciclul gimnazial denotă o creștere considerabilă a numărului elevilor afectați de miopie - 60%, considerată de obicei o variație a privirii normale, dar care de fapt este o anomalie provocată de structura globului ocular. 13% dintre elevii investigați suferă de scolioză, care apare la finele ciclului primar, fiind pe prima poziție între alte deformații ale coloanei vertebrale frecvent întâlnită, în special la fete. În această perioadă scolioza poate fi prevenită și corectată prin mijloace fizice, exerciții fizice generale și speciale (Fig.2).

Un număr sporit de copii (17%) au afecțiuni ale sistemului digestiv, însă comparativ cu prezența lor la celelalte vârste sunt mai diminuate. Specific este faptul, că la vârsta adolescenței apar un număr sporit de copii cu obezitate, care este un indice al modului de viață pe care ei îl duc. Obezitatea este o problemă de sănătate destul de alarmantă în rândul lor. Ea este cea mai comună tulburare de nutriție și ca profilaxie este necesară alimentarea

naturală, promovarea activității fizice și respectarea unui regim strict de muncă și odihnă într-un mediu natural curat.

Un număr relativ mare de elevi (7%) suferă de afecțiuni ale sistemului renal și anume pielonefrită, care a devenit una din cele mai frecvente infecții bacteriene întâlnită la copiii. Ea se manifestă la nivelul tactului urinar superior și afectează funcția renală a organismului. Cel mai frecvent aceasta apare pe fondul nerespectării igienei personale.

Odată cu vârsta se schimbă și reprezentanța dereglărilor funcționale și a maladiilor la copii. La elevii din ciclul liceal afecțiunea analizatorului vizual ocupă locul I și se manifestă la circa 47% dintre adolescenți. Aceasta este posibil datorită faptului că nu se acordă atenția necesară regimului de muncă și odihnă, ei exagerat utilizează calculatoarele și alte instrumente IT, nu se alimentează corect, etc. Descresc însă esențial afecțiunile sistemului digestiv, comparativ cu cele înregistrate la copiii din ciclul primar, dar cresc comparativ cu cele înregistrate la copiii din ciclul gimnazial (27%), plasându-se pe locul II în ratingul dereglărilor funcționale și maladiilor la această vârstă. Pe lângă problemele care persistau anterior au apărut și maladii ca pancreatita și gastroduodenita, ca consecință a inflamației mucoasei duodenului care poate fi provocată de consumul de alimente prea fierbinți sau prea reci, la fel de consumul alimentelor cu cantități exagerate de pesticide care conduc la dezechilibrul statusului bacterian al tractului digestiv. Este alarmant faptul, că la liceeni apar și manifestări ale unor maladii care sunt caracteristice pentru persoanele de vârste mai înaintate ca artrita reumatoidă.

Așa dar, în urma analizei datelor obținute s-a constatat, că elevii din ciclul primar, sunt mai sensibili față de maladii și dereglări funcționale ca elevii claselor gimnaziale și liceale. Ei au un grad de risc mai avansat de îmbolnăvire a sistemului digestiv, în special pe contul cariilor dentare, care se plasează pe primul loc în rândul afecțiunilor și maladiilor. Locul II îl ocupă miopia.

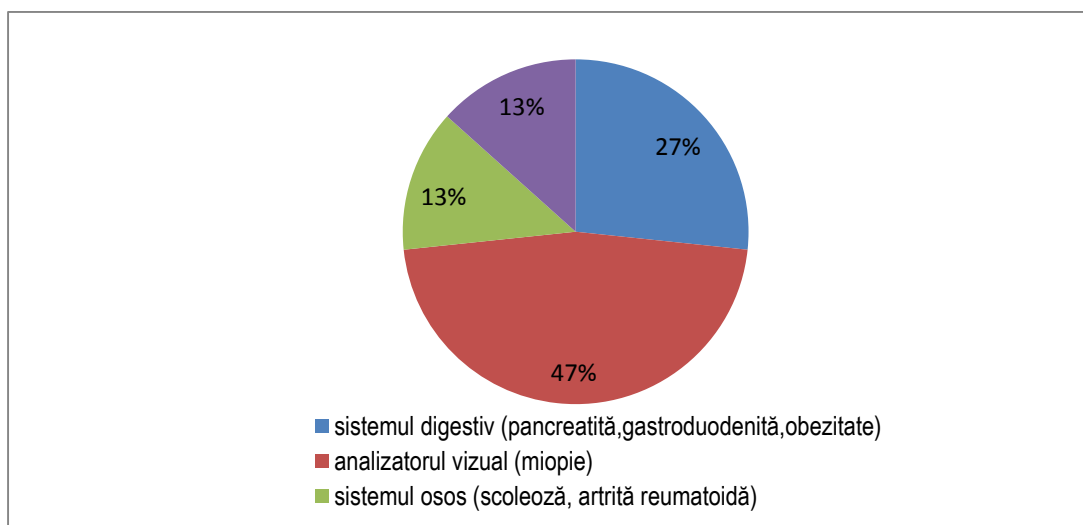

Figura 3. Afecțiunile sistemelor de organe la copiii din ciclul liceal

La copiii din ciclul gimnazial și liceal s-a observat o creștere bruscă a cazurilor de miopie, care s-a situat pe locul I, pe când maladiile digestive s-au plasat pe locul II. La ei

însă au fost atestate și alte maladii ca scolioza, bolile renale, boli ale sistemului nervos, care apar în rezultatul nerespectării igienei, regimului zilei, suprasolicitării organismului și a altor cauze. Este necesar de a atrage atenția părinților, profesorilor, lucrătorilor medicali la această stare creată, deoarece doar o generație sănătoasă poate reproduce descendenți sănătoși care pot avea o viață de calitate.

Bibliografie

1. Catrinici A. Studiul privind nivelul sănătății tinerei generații. Analele științifice ale USMF „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, 2001.
2. Ețco C. Pediatria socială: probleme și perspective. Materialele conferinței științifice „Actualități în obstetricoginecologie și pediatrie”. Chișinău, 1996.
3. Gavăt V, Albu A. Alimentația și mediul de viață în relație cu dezvoltarea copiilor și tinerilor. Iași: Editura Gr. T. Popa, UMF, 2006.
4. Grant J. La situation des enfants dans le monde. Sommet mondial pour les enfants. 1990.
5. Raport analitic „Analiza stării de sănătate a populației Republicii Moldova prin prisma indicatorilor statistici” (2005-2009). Chișinău, 2010.
6. Raport tematic. Respectarea în mediul școlar a dreptului copilului la sănătate (pct. 27 din Planul de acțiuni al Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova pentru anul 2012).
7. Supravegherea de stat a sănătății publice în Republica Moldova (Raport Național), 2014.
8. https://statistica.gov.md/public/files/publicatii_electronice/Utilizarea_timpului_RM/Note_analitice_rom/05_brosur_ROM.pdf